

Riflessjonijiet u Suggerimenti għar-RIFORMA - Ġustizzja aktar effettivamal-Vittmi tad-droga

Fondazzjoni
OASI

8 ta' Frar, 2024

Werrej

1.	Introduzzjoni	1
2.	Riflessjonijiet u Suggerimenti fuq il-Proposti Ewlenin	2
2.1.	Titwessa' l-kompożizzjoni tal-Bord ta' Riabilitazzjoni ta' persuni li nqabdu bid-droga	2
2.2.	Kjarifika tal-ħtiġijiet sabiex il-Qorti tikkonverti ruħha f'Qorti dwar id-droga	2
2.3.	Eżerċizzju ta' diskrezzjoni tal-Qorti sabiex tikkonverti ruħha f'Qorti dwar id-droga	2
2.4.	Dmir illi d-deċiżjonijiet tal-Bord ta' Riabilitazzjoni ta' persuni li nqabdu bid-droga jkunu sostanzjati bl-ghoti ta' raġunijiet.....	2
2.5.	Komunika tad-deċiżjoni tal-Bord lill-Qrati oħra.....	3
2.6.	Proċess aktar ġust għal dawk li jkunu skontaw sentenza f'każijiet passati ta' pussess sempliċi fil-Faċilità Korrettiva	3
2.7.	Żieda fl-ammonti indikattivi msemmija fil-Linji Gwida li jinsabu fl-iskedi tal-Kapitoli 31 u 101 tal-Liġijiet ta' Malta	3
2.8.	Possibilità ta' proċess fil-Qorti Kriminali mingħajr ġurti.....	4
2.9.	Punti Oħra	5
3.	Konklużjoni	6
4.	Referenzi	7

1. Introduzzjoni

Il-Fondazzjoni OASI hija organizzazzjoni mhux governattiva, awtonoma u ilha topera fis-settur tal-prevenzjoni u tat-terapija u riabilitazzjoni mill-addictions sa mill-1991. Biex twettaq din il-ħidma, il-Fondazzjoni tempjega diversi professjonisti b'dixxiplini differenti. Il-ħidma tagħha hija bbażata fuq interventi u programmi ta' natura psiko-soċjali.

Matul dawn is-snin ta' servizz lill-poplu Malti, il-Fondazzjoni Itaqgħet u ħadmet ma' numru konsiderevoli ta' każijiet ta' persuni maħkuma mill-abbuż tas-sustanzi u mal-familjari tagħhom. Il-Fondazzjoni hija xhieda tal-bidla li seħħet u għadha sseħħi fl-użu tas-sustanzi hawn Malta u 'I hinn minn xtutna. L-użu u l-abbuż tas-sustanzi huma fenomenu li qiegħed dejjem jinbidel, mhux biss fit-tip ta' sustanzi li jiġu abbużati, fil-mod ta' kif jiġu abbużati u fil-potenza ta' dawn is-sustanzi, imma wkoll fil-mod ta' kif is-soċjetà tħares u tirreagħixxi lejn l-użu tas-sustanzi u lejn il-persuni li qed jużaw is-sustanzi. Dan hu magħruf bħala l-proċess ta' normalizzazzjoni tal-użu tas-sustanzi fejn is-soċjetà tbiddel in-normi u l-liġijiet tagħha biex takkomoda dan il-fenomenu (Parker et al., 2002; Pearson, 2001). Għalkemm l-użu żdied (EMCDDA, 2023; Gellel et al., 2022; Goosdeel, 2022; UNODC, 2023b), is-soċjetà għadha tħares 'I isfel u b'mod degradanti lejn il-persuni li jabbużaw mis-sustanzi (Barry et al., 2014).

Is-suġġerimenti li ġejjin huma msejsa fuq ir-riċerka, kemm internazzjonal u lokali, u kif ukoll fuq l-esperjenzi tal-persuni li ħdimna u għadna naħdmu magħħom (Carpentier, 2021; EMCDDA & Europol, 2022; European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, 2021; Gerra et al., 2010; UNODC, 2021a; UNODC, 2021b; UNODC, 2023a). F'kelma oħra, dawn is-suġġerimenti huma bbażati fuq il-bżonnijiet tal-individwi u fuq dak li niltaqgħu miegħu mill-perspettiva psiko-soċjali. Dan id-dokument ġareġ wara konsultazzjoni mal-professjonisti li jofru s-servizzi tagħhom lill-Fondazzjoni OASI.

Qabel xejn, il-Fondazzjoni OASI hija kontra l-użu tad-droga, iżda mhix kontra l-persuni li jagħmlu użu mid-droga. Aħna nħarsu lejn persuni li huma maħkuma mill-addiction bħala persuni li m'għandhomx il-kontroll totali fuq ir-rieda tagħhom waqt li dawn ikunu maħkuma mill-addiction. Dan joħroġ čar kemm mill-esperjenzi ta' dawn il-persuni u kif ukoll mir-riċerka (Frascella et al., 2010; Koob & Le Moal, 2001; Koob, 2008; Koob & Volkow, 2016; Pickard, 2019; Sussman & Sussman, 2011; Yücel et al., 2016).

F'ħidmietna niltaqgħu ma' diversi persuni li biex isostnu l-bżonnijiet tagħhom, fosthom l-użu tas-sustanzi (imma mhux biss), jirrikorru għall-forniment tad-drogi, legali u illegali. Fil-fatt ir-riċerka turi li jeżistu diversi kategoriji ta' forniment tad-droga kif ukoll diversi tipi ta' persuni li joperaw fuq dawn il-livelli (Coomber & Moyle, 2014; Coomber et al., 2015; European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, 2020; Taylor & Potter, 2013; Xerri, 2022).

Iltaqjna ma' numru konsiderevoli ta' persuni li esperimentaw bil-forniment tad-drogi, anke meta dawn waqfu mill-użu tad-droga, u għax hemm addiction, dawn reġgħu irkadew għad-droga. Dan il-proċess wassalhom biex irrealizzaw li huma qatt ma jistgħu jmissu d-droga mingħajr ma huma jispiċċaw vittmi tagħha.

2. Riflessjonijiet u Suggerimenti fuq il-Proposti Ewlenin

2.1. Titwessa' l-kompozizzjoni tal-Bord ta' Riabilitazzjoni ta' persuni li nqabdu bid-droga

Nemmnu li meta l-membri tal-bord minn 4 jiżdiedu 7, l-bord jakkwista aktar awtonomija u flessibilità biex imexxi il-każijiet li jiġu quddiemu.

Nissuġġerixxu li l-membri tal-bord għandhom ikunu esperti fl-addiction u li jkunu ġejjin minn dixxiplini differenti – psikjatri, ħaddiema soċjali, psikologi, kriminologi, flimkien ma' esperti legali, biex b'hekk ikunu jistgħu jħarsu lejn il-persuni jitresqu quddiemhom b'mod ħolistiku. Ma neskludux li fuq il-bord jitpogġew persuni li kellhom problema ta' addiction u ilhom numru ta' snin riabilitati.

Inžidu li l-membri tal-bord m'għandhomx ikunu impjegati min minn qed joffri s-servizzi ta' terapija kemm f'organizzazzjoni bħal Sedqa, Caritas jew tal-Fondazzjoni OASI jew b'mod privat. Dan biex il-bord ikun aktar awtonomu, joffri aktar trasparenza u imparzialità.

2.2. Kjarifika tal-ħtiġijiet sabiex il-Qorti tikkonverti ruħha f'Qorti dwar id-droga

Naqblu li biex bniedem jgħaddi quddiem il-Qorti tad-droga, wieħed irid juri li għandu addiction. Jeżistu kriterji universali li jindikaw b'mod ċar li persuna għandu problema ta' addiction waqt li jeżistu mezzi u għodod speċjalizzati biex dan jista' jiġi specifikat.

Il-liġi fiha nnfiska għandha tagħti l-awtorită lill-esperti li qed jevalwaw il-każ, biex ikunu jistgħu jinvestigaw u jiġbru l-informazzjoni neċċessarja biex jagħmlu l-analizi professjonali tagħhom.

Il-purită tas-sustanza għandha wkoll tkun użata bħala indikatur ta' traffikar u l-livell ta' traffikar li l-persuna qed teżerċita.

2.3. Eżerċizzju ta' diskrezzjoni tal-Qorti sabiex tikkonverti ruħha f'Qorti dwar id-droga

Kull każ għandu jiġi evalwat fuq il-merti tiegħu u allura naqblu li l-Qorti m'għandix tiskwalifika lill-persuna milli jidher quddiem l-Qorti dwar id-droga għax għamel użu minn xi arma waqt ir-reat. Meta persuna tkun taħt l-effett tal-addiction tagħmel azzjonijiet li meta tkun f'sikkitha lanqas jgħaddilha minn moħħha li għandha tagħmel. U dan mhux għax il-persuna tkun hażina fiha nfiska (Pickard, 2019). Iltaqjna ma' kazijiet fejn persuni għamlu użu minn ġugarelli forma t'armi veri biex jakkwistaw flus.

Waqt li ntenu li l-Qorti għandha tikkonsidra kull każ skond il-merti tiegħu, ma jfissirx li l-Qorti m'għandiex timponi xi forma ta' piena li sservi ta' riparazzjoni lejn il-vittmi u lejn is-soċjetà.

2.4. Dmir illi d-deċiżjonijiet tal-Bord ta' Riabilitazzjoni ta' persuni li nqabdu bid-droga jkunu sostanzjati bl-għoti ta' raġunijiet

Il-Qorti dwar id-droga għandha tara u tevalwa l-bidla fil-ħajja u fl-attitudni tal-individwu. Dan għandu jsir b'sistema ta' evalwazzjoni ħolistica u mhux biss billi tara li persuna qed tippreżenta

testijiet nodfa tal-urina. Il-proċess ta' evalwazzjoni għandu jieħu mill-anqas sentejn u l-moniteraġġ għandu jkun aktar iffokat fuq kif il-persuna qiegħda ġġib ruħha barra fis-soċjetà.

2.5. Komunika tad-deċiżjoni tal-Bord lill-Qrati oħra

Persuna li rriabilitat ruħha tibqa' piż fuq is-soċjetà sakemm din tkun għadha fis-sistema ġudizzjarja. Nemmu li persuna riabilitata għandha tiġi rikonoxxuta għall-isforzi li hi tkun wettqet biex tbiddel l-ħajja tagħha. U għalhekk, id-deċiżjoni tal-Qorti dwar id-droga għandha tingieb quddiem qrati oħra li quddiemhom il-persuna jkollha każiżiet pendent, biex dawk il-qrati jagħmlu l-ġudizzju tagħhom fuq il-baži tal-każ speċifiku u fid-dawl tas-sentenza tal-Qorti dwar id-droga.

B'danakollu, ma jfissirx li persuna li m'għandieq tagħmel xi forma ta' riparazzjoni għall-għemil ħażin li tkun wettqet. Ir-riparazzjoni, skont il-każ, hija ukoll parti mir-riabilitazzjoni. Persuna li mhix lesta li tirrepara l-ħsara għandha tarġa' tidher quddiem il-Qorti għall-proċeduri skont il-każ.

2.6. Proċess aktar ġust għal dawk li jkunu skontaw sentenza f'każiżiet passati ta' pussess sempliċi fil-Faċilità Korrettiva

Meta persuna tiddaħħal il-ħabs, il-proċess tal-ħajja tagħha jinbidel ta' taħt fuq. Għall-persuna li għandha problema ta' addiction, li tkun waqfet mill-użu, mhux bizzejjed biex din il-kundizzjoni ma terġax tgħolli rasha. Il-fatt li persuna terġa' tiddaħħal il-ħabs fuq każ, għandha aktar possibbiltà li tiltaqa' ma persuni li mhux riabilitati u li moħħhom għadu aktar iffokat fuq ħajja negattiva. Dan ser ipoggi l'il dik il-persuna f'riskju kbir li terġa' tirkadi u l-investiment li jkun sar f'dik l-persuna jintilef (Clark et al., 2013; DiFeliceantonio et al., 2016; Uslaner et al., 2006). Jeżistu forom oħra biex bniedem jagħmel riparazzjoni għall-azzjonijiet negattivi tiegħu, bħal servizz fil-komunità.

Il-post fejn il-persuna irriabilitat ruħha m'għandux iservi ta' faċilità ta' servizz fil-komunità. Hekk jinżammu l-parametri bejn għajjnuna u support professjonal, u l-ħidma riparattiva. Ħidma riparattiva permezz ta' għajjnuna lill-persuna b'diżabilità jew fil-annimali isservi ta' għajjnuna terapewtika lil min ikun qed jagħmel ir-riperazzjoni ukoll.

2.7. Żieda fl-ammonti indikattivi msemmija fil-Linji Gwida li jinsabu fl-iskedi tal-Kapitoli 31 u 101 tal-Ligijiet ta' Malta

Waqt li nifhmu r-raġunijiet għal din il-proposta, nafu li żieda fl-ammonti ser isservi ta' sitwazzjoni biex ikun hemm lok għal aktar abbuż.

Bħalma semmejna aktar 'il fuq, jeżistu diversi kategoriji ta' forniment tad-droga u diversi tipi ta' persuni li jagħmlu diversi tipi ta' attivitajiet relatati mal-forniment tad-droga (Campbell & Hansen, 2012; UNODC, 2012; Xerri, 2022).

Meta l-ligi timxi strettament ma' limiti, qed tkun awtomatikament inġusta ma' xi persuni. Ezempju car hu meta jkollok każ ta' persuna li nqabdet b'101 gramma kokaina u fejn il-limitu hu ta' 100 gramma kokaina. L-istess jingħad jekk persuna tinqabad 101(+) gramma eroina,

301(+) gramma kannabis jew 301(+) pilola ecstasy. Dan ma jistax jibbenefika mill-Qorti dwar id-droga, bir-riskju li jeħel l-ħabs jew ma jkollux għajnuna legali tajba. Il-livelli eżistenti għandhom iservu ta' gwida, imma m'għandhomx ikunu strettament ta' limiti, b'tali mod li ma thalli lill-ġudikant jeżerċita l-gudizzju tiegħu skont il-każ.

Mill-banda l-oħra, faċli ħafna li ssib kažijiet li jkollhom inqas grammi minn dawk ġa speċifikati bil-liġi bħalissa, b'mod speċjali fejn tidħol l-eroina u l-kokaina, u dawn ikunu qed jittraffikaw għall-profitt u mhux għax għandhom problema u ma jarawx l-bżonn ta' riabilitazzjoni. U allura, il-possibilità li dan l-każ jispiċċa ta' piż fuq is-servizzi riabilitattivi ser tikber b'mod konsiderevoli.

Jekk jiżdidu in-numru ta' grammi li wieħed jista' jkollu biex dan jgħaddi quddiem I-Qorti dwar id-droga, ser jiżdied ir-riskju li persuni trabbi u/jew iżżomm aktar pjanti prodotti tal-kannabis minn dak ġa speċifikat bil-liġi. Il-persuni li naħħdmu magħħom jistqarru li din il-prattika saret xi ħaġa normali. Ser jiżdied is-sogru li wieħed jieħu biex dan jittraffika numru akbar ta' sustanzi.

Allura nerġgħu ntenu l-bżonn li l-Qorti għandha tikkonsidra kull każ skond il-kriteji tiegħu biex tiżgura ġustizzja.

Il-Qorti għandi jkollha l-facilità li teżerċita sentenza ta' ħabs sospiża għal dawk il-kažijiet marbuta mad-droga, b'mod dirett jew indirett, li ma jidhrux quddiem il-Qorti dwar id-droga.

Billi fil-liġi jissemmew biss l-eroina, il-kokaina, il-kannabis u l-ecstasy, u billi jeżistu ħafna aktar tipi ta' droga, il-liġi għandha issemmi t-tipi l-oħra tad-droga. Fil-fatt fir-Raba' Skeda tal-kap. 31 jsemmi ukoll LSD f'ammonti ta inqas minn 300 kaxxa, amfetamina f'ammonti ta' anqas minn 300 gramma u ketamina f'ammonti ta' inqas minn 150 gramma, waqt li fir-Raba' Skeda tal-kap. 101 jissemmew ammonti ta' 100 gramma għall-eroina u kokaina, u 300 gramma għall-kannabis.

Fl-aħħar, waqt li fl-artiklu 8 tal-Kap. 537 (Parliament of Malta, 2015) hemm imsemmi li l-ammont "ma taqbix il-kwantità ta' droga elenkata fil-Linji Gwida li jinsabu fir-Raba' Skeda", ir-Raba' Skeda tal-Kap. 31 (Parliament of Malta, 1901) u tal-Kap. 101 (Parliament of Malta, 1939) t-tnejn li huma juru čar li n-numri "jistgħu jittieħdu bħala indikazzjoni". Il-kliem tal-artiklu 8 tal-kap. 537 għandu jirreplika l-kliem r-Raba' Skeda tal-kapitli 31 u 101. (add references)

2.8. Possibilità ta' proċess fil-Qorti Kriminali mingħajr ġurti

Nenfasizzaw il-każ, li kull każ għandu jiġi kkonsidratt skond il-merti tiegħu, aktar w aktar, meta persuna turi biċ-ċar li qed tirriabilita' ruħha.

Apparti li jista jagħti l-fatt li mhux bilforsi persuna għandha tgħaddi ġuri, il-ligi għandha tiġi emendata biex terġa' tiddaħħal l-għażla ta' sentenza sospiża, waqt il-ġandu jiżdied iż-żmien ta' monitoraġġ biex jiġi assigurat li persuna qed tirrijabilita' ruħha.

Iż-żmien huwa parti essenzjali mill-proċess biex persuna tirrijabilita ruħha.

2.9. Punti Oħra

Il-Kap. 537 għandu jipprovdi proċeduri biex jassigura li persuni misjuba ħatja jħallsu l-multi kif imfassla fil-liġi. Il-liġi wkoll għandha tispeċifika b'mod ċar x'jiġi meta persuna ma tkallax il-multi. Dan qed ngħiduh biex dawk li jiksru l-liġi jkunu responsabbi t'għemilhom, waqt li nassiguraw li din il-liġi tinforza s-sens ta' riparazzjoni.

3. Konklużjoni

“Dak in-nhar li qabduni l-pulizija, ħassejt id-dinja taqa’ fuqi, u kieku tawni ċans kont intemm ħajti dak il-mument ..... meta llum inħares lura, dak kien il-mument li qabduni, jien twelidt mill-ġdid.”

Persuna li nqabdet bit-traffikar tad-droga u llum irriabilita ruħha.

Is-servizzi tar-riabilitazzjoni ma jaħdmux weħidhom u f'vakum, imma jagħmlu parti minn soċjetà u joperaw fl-istess soċjetà. Il-kultura tal-pajjiż għandha mpatt fuq is-servizzi ta' riabilitazzjoni.

Wieħed irid jara l-impatt li din ir-riforma ser ikollha, mhux biss fuq il-persuni li ser jibbenifikaw minnha issa imma anke fil-futur. Din ir-riforma ser ikollha impatt fuq is-servizzi u fuq il-ħaddiema li jaħdmu fil-qasam, kemm issa u anke dawk il-ħaddiema li ser jaħdmu fil-qasam fil-futur. Din ir-riforma ser ikollha impatt fuq is-soċjetà b'mod ingħinali. Għalhekk tajjeb li jkun hemm moniteraġġ b'mod ħolistik u fit-tul tal-impatt dan ir-riforma.

Is-sistema sħiħa ġudizzjarja taħdem meta mħaddma minn persuni li huma professjonal u jħadmu l-etika tal-professjoni tagħhom.

Il-katina hi b'saħħiħtha daqs il-ħolqa l-aktar dgħajfa tagħha.

4. Referenzi

- Barry, C. L., McGinty, E. E., Pescosolido, B. A., & Goldman, H. H. (2014). Stigma, Discrimination, Treatment Effectiveness, and Policy: Public Views About Drug Addiction and Mental Illness. *Psychiatric Services (Washington, D.C.)*, 65(10), 1269-1272.
<https://doi.org/10.1176/appi.ps.201400140>
- Campbell, H., & Hansen, T. (2012). Getting out of the Game: Desistance from drug trafficking. *The International Journal of Drug Policy*, 23(6), 481-487.
<https://doi.org/10.1016/j.drugpo.2012.04.002>
- Carpentier, C. (2021). *Drug trafficking on the Internet*. UNODC.
https://doi.org/10.4324/9780203302958_chapter_13
- Clark, J. J., Collins, A. L., Sanford, C. A., & Phillips, P. E. M. (2013). Dopamine Encoding of Pavlovian Incentive Stimuli Diminishes with Extended Training. *The Journal of Neuroscience*, 33(8), 3526-3532. <https://doi.org/10.1523/JNEUROSCI.5119-12.2013>
- Coomber, R., & Moyle, L. (2014). Beyond drug dealing: Developing and extending the concept of 'social supply' of illicit drugs to 'minimally commercial supply'. *Drugs: Education, Prevention and Policy*, 21(2), 157-164.
<https://doi.org/10.3109/09687637.2013.798265>
- Coomber, R., Moyle, L., & South, N. (2015). The normalisation of drug supply: The social supply of drugs as the "other side" of the history of normalisation. *Drugs : Education, Prevention & Policy*, 23(3), 255-263. <https://doi.org/10.3109/09687637.2015.1110565>
- DiFeliceantonio, A. G., Berridge, K. C., & Dalley, J. (2016). Dorsolateral neostriatum contribution to incentive salience: opioid or dopamine stimulation makes one reward cue more motivationally attractive than another. *The European Journal of Neuroscience*, 43(9), 1203-1218. <https://doi.org/10.1111/ejn.13220>
- EMCDDA. (2023). *Hexahydrocannabinol (HHC) and related substances*. (). Lisbon: European Monitoring Centre for DRugs and Drug Addiction. <https://doi.org/10.2810/852912>
<https://www.emcdda.europa.eu/system/files/documents/2023-05/emcdda-technical-report-hhc-and-related-substances.pdf>
- EMCDDA, & Europol. (2022, *EU Drug Markets: In-depth analysis*.
https://www.emcdda.europa.eu/publications/eu-drug-markets_en. Retrieved June 7, 2022, from https://www.emcdda.europa.eu/publications/eu-drug-markets_en

European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction. (2020). *European Drug Report 2020: Trends and Developments*. (). Luxembourg: Publications Office of the European Union. <https://data.europa.eu/doi/10.2810/420678>

European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction. (2021). *Prison and drugs in Europe: current and future challenges*. (). Luxembourg: Publications Office of the European Union. <https://doi.org/10.2810/587522>
https://www.emcdda.europa.eu/publications/insights/prison-and-drugs-in-europe_en

Frascella, J., Potenza, M. N., Brown, L. L., & Childress, A. R. (2010). Shared brain vulnerabilities open the way for nonsubstance addictions: Carving addiction at a new joint. *Annals of the New York Academy of Sciences*, 1187(1), 294-315.
<https://doi.org/10.1111/j.1749-6632.2009.05420.x>

Gellel, M., Gellel, R., Muscat, R., & Pulis, A. (2022). *The Drug Situation and Responses in Malta - 2022* . (). Ministry for Social Policy and Children's Rights.
<https://family.gov.mt/wp-content/uploads/2023/02/National-Drug-Report-EN.pdf>

Gerra, G., Arria, A., Basangwa, D., Carrà, G., Fanfarillo, A., Finch, E., Gong, X., Höcker, W., Huddleston, W., Iancu, A., Marolla, V., McSweeney, T., Okruhlica, L., Ooyen, M., Saenz, E., Simeoni, E., Soikkeli, M., Subata, E., Sullivan, M., & Clark, N. (2010). *From coercion to cohesion: Treating drug dependence through health care, not punishment*. United Nations Office on Drugs and Crime.

Goosdeel, A. (2022). *European Drug Report 2022: Trends and Developments (Speech)*

Koob, G. F. (2008). Hedonic homeostatic dysregulation as a driver of drug-seeking behavior. *Drug Discovery Today: Disease Models*, 5(4), 207-215.
<https://doi.org/10.1016/j.ddmod.2009.04.002>

Koob, G. F., & Le Moal, M. (2001). Drug addiction, dysregulation of reward, and allosterism. *Neuropsychopharmacology*, 24(2), 97-129. [https://doi.org/10.1016/S0893-133X\(00\)00195-0](https://doi.org/10.1016/S0893-133X(00)00195-0)

Koob, G. F., & Volkow, N. D. (2016). Neurobiology of addiction: a neurocircuitry analysis. *The Lancet. Psychiatry*, 3(8), 760-773. [https://doi.org/10.1016/S2215-0366\(16\)00104-8](https://doi.org/10.1016/S2215-0366(16)00104-8)

Parker, H., Williams, L., & Aldridge, J. (2002). The Normalization of 'Sensible' Recreational Drug Use: Further Evidence from the North West England Longitudinal Study. *Sociology (Oxford)*, 36(4), 941-964. <https://doi.org/10.1177/003803850203600408>

Chapter 31 - Medical and Kindred Professions Ordinance, (1901).

<https://legislation.mt/eli/cap/31/eng/pdf>

Chapter 101 - Dangerous Drugs Ordinance, (1939).

Chapter 537 - Drug Dependence (Treatment not Imprisonment) Act, (2015).

<https://legislation.mt/eli/cap/537/eng/pdf>

Pearson, G. (2001). Normal Drug Use: Ethnographic Fieldwork Among An Adult Network of Recreational Drug Users in Inner London. *Substance use & Misuse*, 36(1-2), 167-200.

<https://doi.org/10.1081/JA-100000234>

Pickard, H. (2019). The Puzzle of Addiction. *The Routledge Handbook of Philosophy and Science of Addiction* (1st ed., pp. 9-22). Routledge.

<https://doi.org/10.4324/9781315689197-2>

Sussman, S., & Sussman, A. N. (2011). Considering the Definition of Addiction. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 8(10), 4025-4038.

[https://www.academia.edu/12519055/Considering the Definition of Addiction](https://www.academia.edu/12519055/Considering_the_Definition_of_Addiction)

Taylor, M., & Potter, G. (2013). From 'Social Supply' to 'Real Dealing': Drift, Friendship, and Trust in Drug-Dealing Careers. *Journal of Drug Issues*, 43(4), 392-406.

<https://search.proquest.com/docview/1520319098>

UNODC. (2012). *Estimating Illicit Financial Flows Resulting from Drug Trafficking and Other Transnational Organized Crimes: Research Report;2012 IIS 4387-M24*. (). Vienna: United Nations Office on Drugs and Crime.

<https://statistical.proquest.com/statisticalinsight/result/pqresultpage.previewtitle?docType==PQSI&titleUri==/content/2012/4387-M24.xml>

UNODC. (2021a). *World Drug Report 2021: Executive Summary and Policy Implications*. () .

Vienna: United Nations publication. www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/wdr2021.html

UNODC. (2021b). *World Drug Report 2021: Global overview of drug demand and supply*. () .

Vienna: United Nations publication. www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/wdr2021.html

UNODC. (2023a). *Global Report on Cocaine 2023 - Local dynamics, global challenges*. () .

Vienna: United Nations Publication. <https://idpc.net/publications/2023/04/unodc-global-report-on-cocaine-2023>

UNODC. (2023b). *Human rights challenges in addressing and countering all aspects of the world drug problem*. ()Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights.

Uslaner, J. M., Acerbo, M. J., Jones, S. A., & Robinson, T. E. (2006). The attribution of incentive salience to a stimulus that signals an intravenous injection of cocaine. *Behavioural Brain Research*, 169(2), 320-324.
<https://doi.org/10.1016/j.bbr.2006.02.001>

Xerri, N. (2022). *Exploring the Career Trajectories of Drug Suppliers: A Study of Published Autobiographies* (Master of Science).

Yücel, M., Lubman, D. I., Solowij, N., & Brewer, W. J. (2016). Understanding Drug Addiction: A Neuropsychological Perspective. *Australian and New Zealand Journal of Psychiatry*, 41(12), 957-968. <https://doi.org/10.1080/00048670701689444>

Fondazzjoni OASI

5, Triq Wied Sara,

Rabat, VCT 2963,

Għawdex, Malta

Info@oasi.org.mt

+356 2156 3333

©2024